

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
Agencija za ravnopravnost spolova
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Министарство за људска права и избјеглице
Агенција за равноправност сполова
Босне и Херцеговине

UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost”

AP za implementaciju UN Rezolucije 1325 u BiH (2014.-2017);
pristup ljudskoj sigurnosti sa aspekta rodne ravnopravnosti

Kika Babić-Svetlin
Agencija za ravnopravnost spolova
Bosne i Hercegovine

Struktura izlaganja

- UN Rezolucija 1325 „Žene, mir i sigurnost“
- Akcioni plan za implementaciju UN Rezolucije 1325 u BiH
 - Akcioni plan kao platforma za lokalizaciju UNR 1325

UN Rezolucija 1325

„Žene, mir i sigurnost“ (2000)

Prva Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a koja:

- naglašava:
 - važnost uloge i ravnopravnog učešća žena u sprečavanju i rješavanju konflikata, te izgradnji održivog mira.
- preduslov je za:
 - veće uključivanje perspektive ravnopravnosti spolova u sektore odbrane i sigurnosti,
- ukazuje na:
 - različite sigurnosne potrebe žena i muškaraca,
 - potrebu za povećanom zaštitom i poštivanjem ljudskih prava žena i djevojčica, kako u konfliktnim, tako i u postkonfliktnim situacijama.

Različite sigurnosne potrebe žena i muškaraca

Pojam sigurnosti:

- Tradicionalni pristup
 - mir i sigurnost se usko definišu i vežu za pitanja bezbjednosti države, u čemu se muškarci smatraju prirođeno sposobnijim i sa više znanja nego žene.
- Novi pristup
 - pristup zaštiti sigurnosti pojedinaca i grupa - „ljudska bezbjednost“.

Različite sigurnosne potrebe žena i muškaraca

- Kod **zaštite sigurnosti** bilo da se radi o oružanim sukobima, ili postranoj obnovi i izgradnji mira, mirovnim pregovorima/ operacijama ili zaštiti sigurnosti građana od različitih oblika nasilja ili zastrašivanja:

gender aspekt je veoma važan

Muškarci i žene imaju različite uloge, različite sigurnosne potrebe i interese koji moraju uzeti u obzir pri donošenju odluka i kreiranju sigurnosnih planova i politika.

Akcioni plan za implementaciju UN R 1325 u BiH

- UN Rezolucija 1325 je otvorila put ka većem uključivanju žena u postizanju i očuvanju mira i sigurnosti;
- Direktiva generalnog sekretara UN-a - državama članicama data obaveza izrade **nacionalnih akcionih planova za implementaciju UNSCR 1325.**

Akcioni plan za implementaciju UN R 1325 u BiH (2010.-2013.)

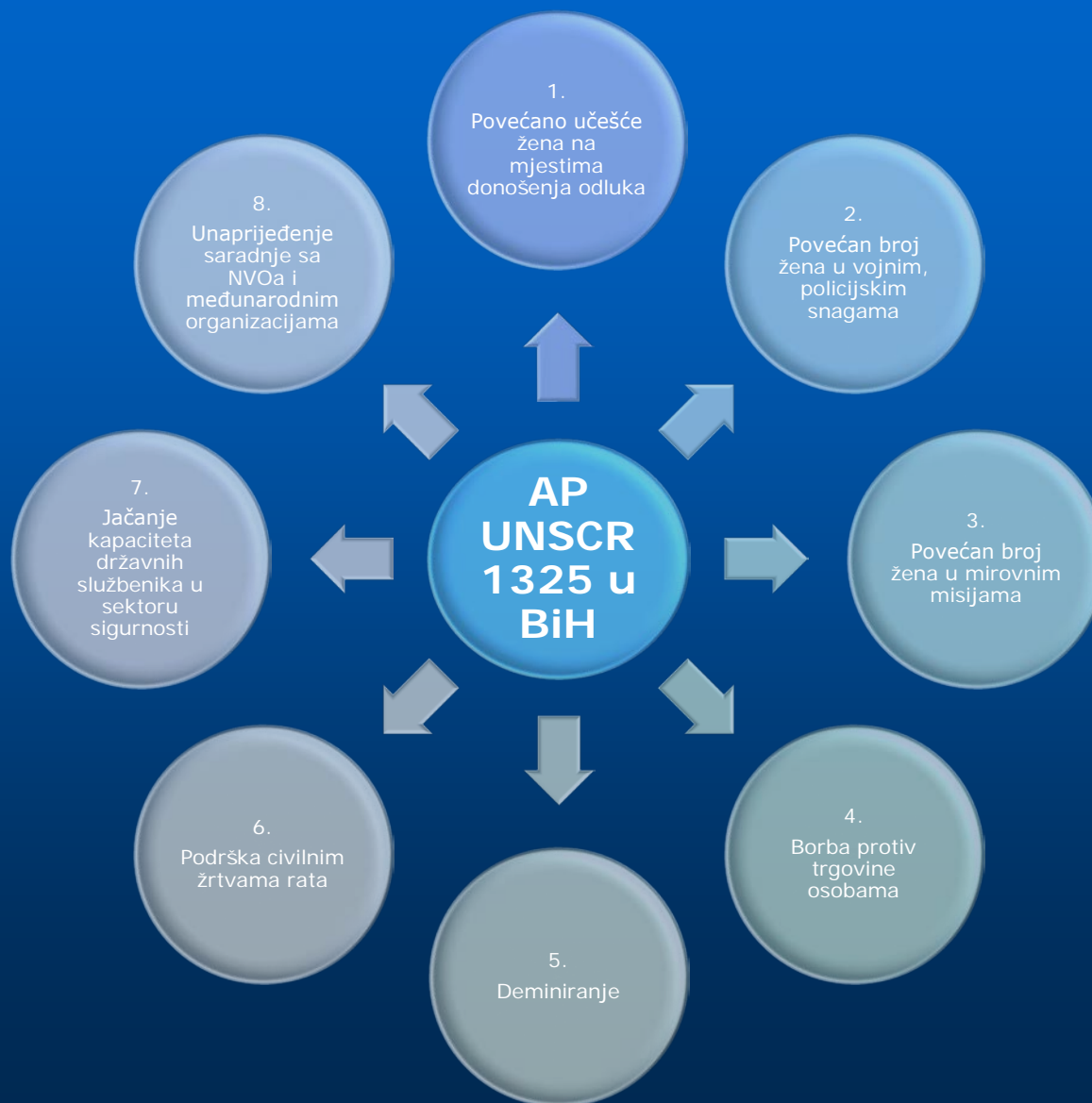

Akcioni plan za implementaciju
UNSCR 1325 u BiH

- Usvojen 2010. god kao prvi AP u regiji
- Agencija rukovodila procesom izrade i provedbe Plana
- Komparativna analiza akcionih planova u svijetu
- Primjer dobre prakse u regiji i na globalnom nivou

Sadržava 8 ciljeva, aktivnosti, nosioce odgovornosti, rokove provedbe

- Formiran Koordinacioni odbor za praćenje AP (20 članova-institucije sektora odbrane i sigurnosti, NVO)
- Usvojeni redovni godišnji izvještaji o provedbi AP
- Uspostavljena web stranica za razmjenu informacija <http://www.1325.arsbih.gov.ba/>

Konkretni rezultati i pokazatelji implementacije AP

- **Usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata sa ZoRS BiH**
- **Promotivne aktivnosti**
- **Edukacije**
- **Uvođenje afirmativnih mjera (mjera pozitivne akcije)**

VOJSKA

- ❖ Promocija vojnog poziva i poduzimanje mjera pozitivne akcije;
- ❖ Uočen trend povećanja interesa žena za prijem u Oružane snage BiH (trenutno oko 24% žena-civilnih lica, a 6,5% uniformisanih žena u OS - duplo više u odnosu na početak implementacije AP)
- ❖ Imenovane kontakt osobe za rodna pitanja u komandama i jedinicama OS BiH;
- ❖ Oko 4000 pripadnika/ca MO BiH i jedinica OS BiH upoznato sa UNR 1325;

POLICIJA

- ❖ Usklađivanje zakona o policijskim službenicima i podzakonskih akata
- ❖ Promocija policijskog poziva i mjere pozitivne akcije za prijem u policijske snage
- ❖ Trenutno 13% žena policijskih službenica, a samo 0,5% na rukovodećim pozicijama procenat udvostručen u odnosu na 2010 kada je bilo 6,3% žena u policiji;
- ❖ U programe obuke policijskih službenika uvedeni su i moduli o ravnopravnosti spolova

MIROVNE MISIJE

- ❖ Trenutno je u mirovnim misijama UN-a je 24% žena- policijskih službenica i 6,7% pripadnica OS
- ❖ Uočen trend povećanja zainteresovanosti za učešće žena u mirovnim misijama (trenutni postotak je veći od prosjeka država članica NATO saveza i EU.
- ❖ Promocije učešća žena u mirovnim misijama, preduputne obuke , mjere pozitivne akcije

Rezultati neovisne procjene implementacije AP

■ Preporuke:

- ❖ **Poboljšati strukturu Akcionog plana (ciljeve definisati unutar 3 kategorije: ravnopravno učešće, prevencija, zaštita)**
- ❖ Zadržati ulogu Koordinacionog odbora
- ❖ Poboljšati sistem monitoringa i evaluacije
- ❖ Osigurati i povećati finansijske resurse
- ❖ Zadržati visoki nivo vlasništva unutar institucija (podrška menadžmenta)
- ❖ **Osigurati implementaciju na lokalnom nivou i više se fokusirati na svakodnevnu ličnu sigurnost građana i građanki**

Novi Akcioni plan za implementaciju UN R 1325 u BiH (2014.-2017.)

Akcioni plan za implementaciju
UNSCR 1325 u BiH

- Izrađen je u saradnji Agencije i institucija u Koordinacionom odboru, te uz konsultacije sa nevladinim organizacijama.
- Uspostavljena je i Koordinaciona grupa NVO koje se bave primjenom UNR 1325 i potpisan Memorandum o saradnji ovih NVO i Koordinacionog odbora.
- Struktura novog AP sadrži sve ciljeva iz prethodnog plana ali su oni grupisani unutar tri osnovne kategorije ravnopravno učešće, prevencija i zaštita.
- Definisana su 3 strateška cilja, srednjoročni ciljevi, očekivani rezultati i aktivnosti.

Novi Akcioni plan za implementaciju UN R 1325 u BiH (2014.-2017.) - Struktura -

RAVNOPRAVNO UČEŠĆE			ZAŠTITA I PREVENCIJA		
STRATEŠKI CILJ 1 Povećano učešće žena na mjestima donošenja odluka, u vojsci, policiji i mirovnim misijama			STRATEŠKI CILJ 2 Povećan stepen humane sigurnosti		
SREDNJOROČNI CILJEVI			SREDNJOROČNI CILJEVI		
1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3
Ključni zakoni i politike omogućavaju povećanje učešća žena na mjestima donošenja odluka, u policiji, vojsci i mirovnim misijama	Žene posjeduju kapacitete za učešće u donošenju odluka, u vojnim i policijskim snagama i mirovnim misijama	Razvijena svijest o važnosti učešća žena u donošenju odluka i postizanju mira i sigurnosti	Smanjena stopa trgovine osobama u BiH	Poboljšana podrška i pomoć ženama i djevojčicama žrtvama seksualnog nasilja tokom i nakon rata	Smanjena opasnost od mina u BiH
KOORDINACIJA I PARTNERSTVO					
STRATEŠKI CILJ 3 Unaprijeđeni uslovi i pristup provedbi AP UNSCR 1325					
SREDNJOROČNI CILJEVI					
3.1			3.2		
Unaprijeđeni mehanizmi i instrumenti za provedbu AP za UNSCR 1325			Poboljšana saradnja sa drugim akterima		

AP kao platforma za rad na lokalnom nivou - lokalizacija UNR 1325 -

- Uvođenje koncepta „humane sigurnosti“:
 - ❖ Stavlja fokus na sigurnosti pojedinaca i grupa
 - ❖ Promovira važnost lične sigurnosti građana i zaštitu od svih oblika svakodnevnog zastrašivanja i ugrožavanja sigurnosti, uključujući:
 - Zaštitu od rodno zasnovanog nasilja i diskriminacije na osnovu spola, trgovine osobama (fizička sigurnost)
 - Osiguran pristup pravnoj zaštiti , obrazovanju, zdravlju , prirodnim i ekonomskim resursima (pravna, zdravstvena i ekonomska sigurnost)
 - Zaštitu od problema okoliša, te infrastrukturnih problema (minirane površine, neadekvatne javne rasvjete, te javnog prijevoza).
 - ❖ Otvara mogućnost rada u lokalnim zajednicama

Ove inicijative su prepoznate kao inovativan primjer na globalnom nivou - kako se poruka UN Rezolucije spušta na lokalni nivo vlasti u BiH.

Lokalni akcioni planovi za provedbu UN R 1325

- U nekoliko pilot opština u BiH doneseni lokalni akcioni planovi za primjenu UNR 1325;
- Izrađeni u okviru projekata koji su realizovani u saradnji sa NVO i ARS BiH;
- Prije izrade planova urađene su **analize stanja sigurnosti** građana/ki u pilot opštinama („Baseline“ studije);
- Najčešći sigurnosni problemi su:
 - ❖ **nasilje nad ženama** i ne postojanje koordinacije nadležnih institucija;
 - ❖ **ekonomska nesigurnost**;
 - ❖ **problemi vezane za infrastrukturu, mobilnost i transport**, neadekvatan javni saobraćaj i ulična rasvjeta.

Lokalni akcioni planovi za provedbu UN R 1325

Preporuke „baseline“ studija:

- Uključiti više žena u sve sfere društvenog života;
- Provoditi promotivne kampanje;
- Raditi na razbijanju stereotipa o podjeli poslova na isključivo muške ili ženske;
- Politika zapošljavanja u policijsku službu treba ohrabrivati prijavljivanje osoba ženskog spola;
- Uključiti veći broj policajki na terenu;
- Kontinuirane obuke specijalizovanih kadrova;
- Jačanje saradnje i koordiniranog pristupa nadležnih institucija;
- Podizanje svijesti javnosti o važnosti zapošljavanja žena i učešća na tržištu rada;
- Kreirati programe mjera za ekonomsko osnaživanje žena;
- Obratiti posebnu pažnju na posebno ranjive grupe stanovništva
- Redovno ulagati u razvoj infrastrukture, regulaciju saobraćaja, ulične rasvjete.
-

Lokalni akcioni planovi za provedbu UN R 1325

Na osnovu ovih preporuka „baseline“ studija definisani su prioritetni ciljevi lokalnih akcionih planova:

- Javno obavezivanje na ravnopravnost među spolovima
- Suzbijanje svih oblika zastrašivanja diskriminacije i rodno utemeljenog nasilja
- Promotivno djelovanje, podizanje svijesti i suprostavljanje stereotipima
- Povećanje broja žena u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti
- Unaprijeđenje ekonomske sigurnosti žena i djevojaka
- Unaprjeđenje saradnje s nevladinim i međunarodnim organizacijama u provedbi UN rezolucije 1325
- Unapređenje rada policije u zajednici u cilju povećanja sigurnosti sa aspekta ravnopravnosti spolova

Lokalni akcioni planovi predstavljaju mogućnost da se ispitaju i rješavaju sigurnosne potrebe i problemi Roma, pogodovo Romkinja u lokalnim zajednicama.

Projekti Romskih organizacija podržani iz FIGAP programa

KALI SARA - Romski informativni centar, Sarajevo

- **Naziv projekta:** „Osnaživanje Romkinja za zapošljavanje i samozapošljavanje“
- **Glavni cilj:** Romkinje su krajnje korisnice sredstava za zapošljavanje/ samozapošljavanje koja su dostupna kroz implementaciju Akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma.
- U saradnji dsa Federalnim zavodom za zapošljavanje

Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“, Tuzla

- **Naziv projekta:** „Aktivna inkluzija Romkinja BiH u javni život i donošenje odluka“
- **Glavni cilj:** Pобољшanje društvene – ekonomske situacije Romkinja u BiH kroz edukaciju članica mreže aktivno učešće u javnom životu i donošenju odluka.

Bosna i Hercegovina

Agencija za ravnopravnost spolova
Bosne i Hercegovine

protokol@arsbih.gov.ba

033 209-761